

NOWA WIZJA OWOCOWEGO SADU MIEJSKIEGO

RAPORT Z KONSULTACJI

"NIC TO, TEŻ
COS"

- uczestnik konsultacji

14 czerwca 2024

KONIN
tu płynie energia

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
Uczestnicy	3
Sytuacja wyjściowa	3
WNIOSKI Z KONSULTACJI	5
Atuty i potencjał owocowego sadu miejskiego	5
Problemy w sadzie	5
Uzasadnienie potrzeby zagospodarowania sadu	6
Wyzwania	7
Wizja przyszłości sadu	7
Konieczne zmiany w zagospodarowaniu sadu	8
UZUPEŁNIENIE WIZJI PRZYSZŁOŚCI SADU	9
Rozszerzona lista potencjalnych funkcji i sposobów wykorzystania sadu	9
Potencjalni interesariusze	11
<i>Animatorzy aktywności</i>	<i>11</i>
<i>Użytkownicy sadu i uczestnicy aktywności</i>	<i>11</i>
Zarządzanie i wsparcie z perspektywy potencjalnych interesariuszy	12
DALSZE KROKI PRACY NAD SPOŁECZNYM ZAGOSPODAROWANIEM SADU	12

WPROWADZENIE

W dniu 14.06.2024 roku podczas Festiwalu „Klimatyczna Rewolucja” w Owocowym Sadzie Miejskim przy ul. Południowej 1 w Koninie odbyły się konsultacje społeczne pod nazwą „**Dżungla 510**. Jak ożywić sad miejski?” Organizatorem konsultacji było Stowarzyszenie M-LAB we współpracy z Miastem Konin. Konsultacje dotyczyły społecznego wykorzystania owocowego sadu miejskiego.

Fot. Anna Małkiewicz

Uczestnicy

W konsultacjach wzięli udział:

- Przedstawiciele miasta: ogrodnik miejski, kierownik wydziału gospodarki komunalnej, koordynator ds. dostępności wraz z zastępcą prezydenta ds. społecznych
- Przedstawiciele Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, Domu Pomocy Społecznej i Straży Miejskiej
- Kadra nauczycielska oraz młodzież z pobliskiego Zespołu Szkół Budownictwa i Kształcenia Zawodowego
- Młodzież: młodzież z opiekunem ze Stowarzyszenia Gepetto, Przewodniczący Młodzieżowej Rady Miasta oraz Młodzi Ambasadorzy Klimatu

Podczas konsultacji zebrane zostały dotychczasowe doświadczenia użytkowników sadu, potrzeby różnych grup społecznych w zakresie sposobu korzystania z sadu oraz określone zostały problemy i wyzwania z tym związane. Wspólnie szukano rozwiązań oraz wypracowano pomysły na zaspokojenie zróżnicowanych potrzeb.

Sytuacja wyjściowa

Miejski sad owocowy powstał w 2016 roku w ramach projektu złożonego przez mieszkańców do Konińskiego Budżetu Obywatelskiego. Jednak ma znacznie dłuższą, przedwojenną historię. W 2016 roku uratowano tam 40 starych drzew i posadzono ponad 200 nowych: wiśni, czereśni, śliw, a także krzewy aronii, porzeczki i agrestu. Sad jest położony na zakończeniu odcinka Ścieżki Nadwarciańskiej

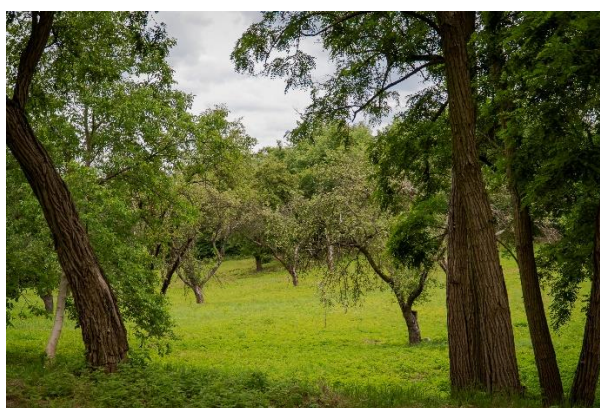
przy ul. Południowej 1, na tzw. Glince, za Zespołem Szkół Budownictwa i Kształcenia Zawodowego. Dochodzi się do niego między garażami wewnętrzną drogą gruntową, która jest w bardzo złym stanie. Sad jest ogrodzony, posiada jedno wejście główne z furtką oraz jedno przez dziurę w płocie (skrót między garażami). Furtka od strony sąsiadującego z sadem Domu Pomocy Społecznej jest na stałe zamknięta.

Ukształtowanie terenu sadu tworzy skarpe i dzieli się na dwie części:

1. **Częściowo przystosowana do spędzania czasu:** z ławkami, koszami znajdująca się „u góry skarpy” w pobliżu nowych nasadzeń, porośnięta trawą;

2. **Nieprzystosowana do spędzania czasu:** bardziej dzika, bez ścieżek, bez elementów małej architektury, porośnięta trawą, znajdująca się w miejscu najstarszych nasadzeń „w dole skarpy”.

Przez wiele lat sad był zaniedbany. Niekoszona trawa i pokrzywy w dolnej części sadu sięgały po pas. Od początku 2024 roku miasto zleciło w ramach umowy regularne koszenie tego miejsca jednej z firm zajmujących się utrzymaniem zieleni w mieście.

Z sadu obecnie korzystają w przerwach lekcyjnych małe grupki uczniów z pobliskiej szkoły ponadpodstawowej lub innej młodzieży, które przychodzą tu skryć się przed wzrokiem dorosłych, porozmawiać lub „imprezować”. Czasami przychodzą tu seniorzy pensjonariusze pobliskiego Dziennego Domu Pomocy Społecznej na jabłka lub na piwo. Okoliczni mieszkańcy przychodzą tu na spacer z psami. Korzystają również z tego miejsca osoby w kryzysie bezdomności.

Pomysł na społeczne zagospodarowanie sadu pojawiał się roku wielokrotnie od 2016, jednak żadnej z grup inicjatywnych nie udało się tego dokonać. Obecnie temat dalszej rewitalizacji tego miejsca i przywrócenia w nim życia podjęła grupa Młodych Ambasadorów Klimatu wraz z radnymi Młodzieżowej Rady Miasta Konina, która opracowała swój własny pomysł pod nazwą Dżungla 510. Doszło to tego podczas spotkania zorganizowanego przez UNICEF Polska w grudniu 2023 roku w Warszawie dla młodzieżowych rad z miast zrzeszonych w programie UNICEF Miasto Przyjazne Dzieciom.

Obecne konsultacje są pierwszym etapem prac grupy Młodych Ambasadorów Klimatu (MAK) i Młodzieżowej Rady Miasta (MRM) nad opracowaniem nowej koncepcji zagospodarowania sadu. W ramach tych działań grupa skupi się na:

- **Dialogu i partycypacji:** Zbieranie i uwzględnianie propozycji dotyczących wykorzystania i zagospodarowania sadu od lokalnej społeczności.
- **Potwierdzeniu szerokiej społecznej potrzeby:** Ocena i dokumentowanie zapotrzebowania na realizację tej propozycji wśród mieszkańców.
- **Określeniu skutecznych mechanizmów wdrożenia:** Wypracowanie efektywnych metod, narzędzi oraz zasobów ludzkich, które zapewnią realne wdrożenie zaproponowanych rozwiązań. Znajdą się wśród nich osoby, które zajmą się animacją i promocją tego miejsca.

Prace te mają na celu przekształcenie sadu w miejsce, które będzie służyć mieszkańcom i przyczyniać się do ożywienia życia społecznego w tej części miasta.

WNIOSKI Z KONSULTACJI

Atuty i potencjał owocowego sadu miejskiego

Uczestnicy konsultacji widzą jako atuty sadu przede wszystkim jego naturalne piękno i dogodną lokalizację. To wyjątkowe połączenie czyni go idealnym miejscem do rekreacji, edukacji i integracji społecznej. Sad może stać się istotnym elementem życia społecznego i kulturalnego lokalnej społeczności. Jego unikalne cechy sprzyjają różnorodnym formom aktywności i odpoczynku na świeżym powietrzu, mogą jednocześnie promować świadomość ekologiczną oraz integrację społeczną, przyciągając miłośników przyrody i entuzjastów ekologii.

1. **Idylliczny krajobraz:** Urokliwy i malowniczy krajobraz, z bogactwem zieleni i różnorodnością roślinności, przyciąga do relaksu, obcowania z naturą, spacerów i odpoczynku na świeżym powietrzu.
2. **Dzikość i naturalność:** Charakteryzuje go zachowanie naturalnego ekosystemu, co sprzyja zachowaniu różnorodności biologicznej oraz zapewnia odosobnienie od miejskiego zgiełku.
3. **Przyrodnicze bogactwo:** Bogactwo różnorodnych gatunków roślin i zwierząt, które tworzą unikalny ekosystem, przyciągający miłośników przyrody i entuzjastów ekologii.
4. **Bliskość dla społeczności:** Usytuowanie w pobliżu mieszkań, szkół i innych instytucji publicznych czyni go dostępnym i atrakcyjnym miejscem dla lokalnej społeczności do codziennych wizyt i aktywności rekreacyjnych.
5. **Zielona oaza w mieście:** Przestrzeń pełniąca rolę oazy zieleni w mieście, zapewniająca odpoczynek i odprężenie.
6. **Szlak Ścieżki Nadwarciańskiej:** Umieszczenie przy popularnej trasie spacerowej zapewnia dodatkową atrakcyjność, zachęcając do korzystania z sadu przez przechodniów i turystów.
7. **Potencjał edukacyjny i integracyjny:** Możliwość organizacji edukacyjnych zajęć terenowych oraz spotkań społecznościowych sprzyja integracji mieszkańców i edukacji ekologicznej.

Problemy w sadzie

Sad boryka się z szeregiem problemów związanych głównie z infrastrukturą, dostępnością oraz bezpieczeństwem. Rozwiązanie tych problemów może przyczynić się do zwiększenia atrakcyjności tego miejsca jako przestrzeni rekreacyjnej, edukacyjnej i integracyjnej dla lokalnej społeczności.

1. **Nieoznakowana droga do sadu:** Brak odpowiedniego oznakowania drogi prowadzącej do sadu utrudnia jego lokalizację dla osób postronnych oraz nowych odwiedzających.

2. **Nieprzyjemne dojście do sadu od głównej drogi pomiędzy garażami:** Trudny dojazd/ dojście między garażami w pobliżu sadu powoduje, że miejsce to może być postrzegane jako niedostępne lub nieprzyjazne.
3. **Robi wrażenie niedostępnego miejsca:** Obskurna brama główna i ogólny stan wejścia mogą sprawiać wrażenie, że wejście do sadu nie jest dozwolone lub niebezpieczne, co odstrasza potencjalnych użytkowników.
4. **Nieprzystosowanie ścieżek do osób z niepełnosprawnościami i z ograniczoną sprawnością:** Brak odpowiednich ścieżek utrudnia dostęp dla osób starszych, matek z dziećmi w wózkach oraz innych osób z ograniczoną mobilnością, co ogranicza ich możliwość korzystania z sadu.
5. **Brak dostępu do sadu dla seniorów od strony DPS:** Zamknięcie furtki od strony sąsiedniego Domu Pomocy Społecznej uniemożliwia seniorom bezpośredni dostęp do sadu, co jest barierą dla tej grupy społecznej.
6. **Brak poczucia bezpieczeństwa:** Ogólny brak oświetlenia i nieprzyjazne warunki dostępu do części dzikiej mogą prowadzić do braku poczucia bezpieczeństwa u użytkowników sadu.
7. **Brak oświetlenia:** Brak oświetlenia ogranicza możliwość korzystania z sadu po zmroku, co może być niebezpieczne i ogranicza dostępność tego miejsca dla mieszkańców. Trzeba jednak pamiętać, że oświetlenie ma bardzo negatywny wpływ na rośliny i zwierzęta, dlatego w nocy, gdy nie przebywają tam ludzie oświetlenie powinno być wyłączone.
8. **Niebył przyjemny dla człowieka dostęp do części dzikiej:** Brak odpowiedniego zagospodarowania i utrzymania części dzikiej sadu powoduje, że to miejsce nie jest atrakcyjne dla użytkowników, co zmniejsza jego potencjał rekreacyjny.
9. **Śmieci wyrzucane poza kosze:** Problem z utrzymaniem porządku przyczynia się do zaśmiecania otoczenia, co negatywnie wpływa na wizerunek i funkcjonalność sadu.

Uzasadnienie potrzeby zagospodarowania sadu

Uczestnicy konsultacji wskazują, że zagospodarowanie sadu nie tylko odpowie na współczesne potrzeby społeczności lokalnej, lecz także przyczyni się do zrównoważonego rozwoju miasta, poprawy jakości życia mieszkańców oraz ochrony środowiska naturalnego.

1. **Płuca miasta / zwiększenie odporności miasta na zmiany klimatu:** Sad jest cennym zasobem naturalnym, który może znacząco zwiększyć ilość zieleni miejskiej. Poprawia to nie tylko estetykę miasta, ale także wpływa pozytywnie na zdrowie mieszkańców oraz jakość życia, redukując efekty negatywne zmian klimatycznych. Poprawia jakość powietrza, oczyszcza powietrze z zanieczyszczeń, tłumi hałas, wiąże dwutlenek węgla produkując tlen, obniża temperaturę powietrza i reguluje mikroklimat, co jest kluczowe w adaptacji miasta do zmian klimatycznych, ma istotny wpływ na zdrowie mieszkańców oraz ogólną jakość życia w mieście.
2. **Zwiększenie retencji / bioróżnorodność:** Sad sprzyja zatrzymywaniu wody deszczowej, retencjonuje (magazynuje) wodę podczas opadów, zmniejszając spływy powierzchniowe-powodzie natychmiastowe, które stanowią ogromny problem współczesnych miast oraz wspiera różnorodność biologiczną. Jest to kluczowe dla zachowania ekosystemów miejskich i zapewnienia siedlisk dla licznych gatunków roślin i zwierząt.
3. **Napięcie, stres, odpoczynek, potrzeba psychicznego odprężenia:** Zielone przestrzenie, takie jak owocowy sad, są istotne dla zdrowia psychicznego mieszkańców. Oferują one miejsce do relaksu, odpoczynku i kontaktu z naturą, co przyczynia się do redukcji stresu i poprawy samopoczucia.
4. **Szacunek dla przyrody, roślin i zwierząt:** Zagospodarowanie sadu promuje świadomość ekologiczną oraz szacunek dla przyrody, zachęcając do ochrony i pielęgnacji naturalnego środowiska.

5. **Edukacja ekologiczna i podziwianie roślinności:** Sad stanowi doskonałe miejsce do nauki i podziwiania roślinności dla mieszkańców, szczególnie dzieci i młodzieży. Edukacja ekologiczna prowadzona w takim miejscu wspiera rozwój świadomości ekologicznej w społeczności lokalnej.

Wyzwania

W toku dyskusji zidentyfikowano następujące wyzwania, które należy wziąć pod uwagę planując zmiany w zagospodarowaniu sadu i sposobach korzystania z niego:

- Jak zapewnić intymność, bezpieczeństwo i czystość tego miejsca przy jednoczesnym zwiększeniu dostępu do niego i maksymalizując stopnia jego wykorzystanie do aktywności? (większy dostęp ludzi = więcej dewastacji i nieporządku i zaburzenia przyrody)
- Jak rozwiązać konflikt interesów pomiędzy grupą seniorów i osobami z niepełnosprawnościami a pozostałymi użytkownikami sadu, zachowując jego naturalność oraz zapewniając dostęp osobom z ograniczeniami ruchowymi? (wykonanie ścieżek w sposób nieinwazyjny dla środowiska może nie być przyjazny dla osób z niepełnosprawnościami)
- Jak zapewnić bezpieczeństwo oraz poczucie bezpieczeństwa bezobsługowo i minimalizując koszty? (ograniczone fundusze i zasoby ludzkie)
- Jak zapewnić zagospodarowanie, utrzymanie oraz prowadzenie aktywności w sadzie przy braku funduszy? Lub Jak zapewnić fundusze?
- Jak zorganizować odpowiednią opiekę nad miejscem, zapewnić operatora oraz koordynatora tego miejsca, aby efektywnie zarządzać jego użytkowaniem i rozwojem przy braku funduszy jw.?

Wizja przyszłości sadu

Uczestnicy konsultacji wyrażają przede wszystkim pragnienie zachowania istniejącej atmosfery i naturalnego charakteru sadu miejskiego. Chcą, aby miejsce to nadal było spokojne, bezpieczne i sprzyjające kontaktowi z przyrodą. Nie wyrażają potrzeby drastycznych zmian czy rewolucyjnych przeobrażeń, ale raczej kontynuacji istniejącej funkcji jako miejsca rekreacji i odpoczynku i wydobycia jego obecnych zalet.

Przed wszystkim widzą to miejsce jako:

1. **Miejsce do słuchania ptaków, oddychania czystym powietrzem, obserwacji gwiazd, podziwiania roślinności i zbierania ziół:** Zapewnienie przestrzeni sprzyjającej relaksowi, kontaktowi z naturą oraz możliwość korzystania z naturalnych zasobów.

Dostrzegają natomiast duży potencjał do wdrożenia funkcji edukacji i integracji dla lokalnej społeczności. Pojawiły się następujące pomysły:

2. **Edukacja szkolna i przedszkolna:** Organizacja wycieczek edukacyjnych i lekcji dla dzieci, które będą uczyć się o roślinach, zwierzętach oraz ekosystemach miejskich.
3. **Edukacja seniorów:** Oferowanie programów edukacyjnych i terapeutycznych, takich jak hortiterapia, aby seniorzy mogli aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym i przyrodniczym sadu.
4. **Lekcje otwarte prowadzone przez uczniów architektury krajobrazu:** Uczniowie architektury krajobrazu będą prowadzić lekcje otwarte, które pozwolą lokalnej społeczności na lepsze zrozumienie procesu projektowania i zarządzania przestrzenią zieloną.
5. **Praktyki zawodowe uczniów architektury krajobrazu:** Uczniowie będą mieli możliwość realizowania praktyk zawodowych w sadzie, co przyczyni się do utrzymania sadu i zachowania jego

estetyki oraz funkcjonalności. Będą mieli możliwość praktycznego stosowania wiedzy i umiejętności w realnych projektach.

6. **Zastosowanie owoców przez uczniów gastronomii:** Umożliwienie uczniom nauki pieczenia i przetwarzania owoców, co może być wykorzystane w praktyce gastronomicznej i promocji zdrowego stylu życia.
7. **Organizacja ekologicznych wydarzeń kulturalnych:** Organizowanie plenerów malarskich, obserwatoriów przyrody oraz innych wydarzeń, które angażują społeczność w ochronę przyrody i edukację ekologiczną.
8. **Pikniki i spotkania integracyjne:** Zapewnienie przestrzeni dla różnych grup społecznych na organizację pikników i spotkań, które wspierają integrację społeczną i międzypokoleniową.

Konieczne zmiany w zagospodarowaniu sadu

Jak zostało wcześniej wspomniane, uczestnicy konsultacji nie wyrażają potrzeby drastycznych zmian ani rewolucyjnych przeobrażeń. Natomiast rozwiązania wymagające uwagi to problemy zidentyfikowane przez uczestników, opisane wcześniej. Ich rozwiązanie przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności tego miejsca jako przestrzeni rekreacyjnej, edukacyjnej i integracyjnej dla lokalnej społeczności oraz ułatwi realizację planowanych aktywności.

Uczestnicy konsultacji wskazali na potrzebę:

1. **Stworzenie pięknej bramy głównej:** Utworzenie estetycznej i podkreślającej wizję sadu jako oazy zieleni i jego funkcje społeczne bramy głównej będzie zachęcać do wejścia i odkrywania uroków sadu oraz zwiększy poczucie bezpieczeństwa i dostępności.
2. **Stworzenie ścieżki od bramy głównej do w części górnej sadu oraz ścieżki do dzikiej części sadu:** Ścieżki zwiększą atrakcyjność i użyteczność tego obszaru dla odwiedzających. Bezpieczny i wygodny dostęp do dzikiej części, zachęci do odkrywania różnorodności przyrodniczej.
3. **Zastosowanie nieinwazyjnych ale trwałych rozwiązań na ścieżki:** Ścieżka, w górnej części sadu musi być równa, gładka i antypoślizgowa, tak aby zapewnić możliwość poruszania się wszystkim zainteresowanym. Należy stworzyć trwałe, ale ekologicznie przyjaznych rozwiązań, nie będzie szkodzić lokalnemu ekosystemowi. Trwałe rozwiązania zapewnią dostęp i bezpieczne korzystanie z sadu wszystkim grupom wiekowym niezależnie od poziomu sprawności fizycznej oraz będą dostępne również dla matek z dziećmi w wózkach. Wykaszanie alejek nie rozwiązuje tego problemu. Wydaje się, że rozwiązaniem spełniającym wszystkie powyżej wymienione kryteria jest nawierzchnia mineralna spajana żywicą. Jest ona wodoprzepuszczalna, równa, wykonana z naturalnych minerałów spojonych żywicą.
4. **Stworzenie platformy do odpoczynku w dzikiej części:** Platforma zapewni możliwość bezpiecznego spędzania czasu w tej części sadu na odpoczynku i obserwacji otaczającej przyrody.
10. **Zainstalowanie oświetlenia, monitoringu i foto pułapek:** Przyczyni się do zwiększenia poczucia bezpieczeństwa użytkowników sadu i zapobiegania niepożądanym zachowaniom. Oświetlenie zwiększy możliwość korzystania z sadu po zmroku w jesienne dni. Jednak tak jak wspomniane wcześniej, trzeba jednak pamiętać, że oświetlenie ma bardzo negatywny wpływ na rośliny i zwierzęta, dlatego w nocy, gdy nie przebywają tam ludzie oświetlenie powinno być wyłączone.
5. **Udostępnienie przejścia od strony Domu Pomocy Społecznej:** Zapewnienie dostępu dla seniorów z pobliskiego Domu Pomocy Społecznej umożliwi im korzystanie z terenów sadu.
6. **Wprowadzenie zasad korzystania i kreatywne komunikowanie ich w przestrzeni:** Wpłynie na poczucie bezpieczeństwa oraz zapewnienie czystości. Przykład: tabliczki z hasłami: „Twój pies twoja kupa”, „Myślę więc nie śmieć”.

Aby odpowiedzieć na wszystkie zdefiniowane wcześniej problemy należałoby również:

12. **Oznakować drogę prowadzącą do sadu:** Ułatwi jego lokalizację dla nowych odwiedzających.
13. **Wyremontować drogę prowadzącą do sadu pomiędzy garażami:** Wpłynie to na to, że miejsce będzie postrzegane jako dostępne i przyjazne.

UZUPEŁNIENIE WIZJI PRZYSZŁOŚCI SADU

Ta część raportu przedstawia uzupełnioną wizję przyszłości sadu, opartą na zebranych pomysłach i sugestiach wynikających z konsultacji, a także na dodatkowych koncepcjach opracowanych po zakończeniu spotkań. Znajdują się tu nowe propozycje na wykorzystanie sadu, które odpowiadają na zidentyfikowane wcześniej potrzeby i problemy. Dodatkowo, zaprezentowana jest nowa struktura funkcji sadu, określani potencjalni interesariusze oraz zasugerowani są potencjalni interesariusze, którzy mogliby uczestniczyć w zarządzaniu tym miejscem. Celem tej części jest dostarczenie pełniejszego podsumowania, stanowiącego szeroką bazę pomysłów do dalszych konsultacji i badań wśród lokalnej społeczności. Mamy nadzieję, że przedstawione tutaj propozycje i wizje pozwolą na bardziej kompleksowe i efektywne planowanie przyszłości sadu, czyniąc go miejscem jeszcze bardziej atrakcyjnym i funkcjonalnym.

Rozszerzona lista potencjalnych funkcji i sposobów wykorzystania sadu

Na podstawie opinii i pomysłów uczestników konsultacji możemy zdefiniować kompleksowo następujące potencjalne funkcje i sposoby wykorzystania sadu w przyszłości:

1. **Relaks i odpoczynek:** Indywidualne spacerowanie pośród zieleni, słuchanie ptaków, podziwianie roślinności, kontemplacja, odpoczynek na ławkach, kocach, na trawie, czytanie, kameralne pikniki
2. **Edukacja ekologiczna:** Tematy: funkcjonowanie ekosystemów miejskich, wpływ przyrody na człowieka, botanika i roślinność, hodowla roślin i ich pielęgnacja, znaczenie bioróżnorodności, zachowania i działania na rzecz jej ochrony, ekologiczna uprawa roślin, rola kompostowania, znaczenie owadów zapylających, ornitologia, geologia.
 - **Warsztaty terenowe:** obserwacja roślin, zwierząt i ekosystemów, uczenie rozpoznawania gatunków roślin, ich właściwości oraz roli w ekosystemie lekcje otwarte
 - **Lekcje otwarte:** Spotkania z ekspertami, które mogą być prowadzone przez biologów, botaników czy ogrodników, podczas których uczestnicy dowiadują się więcej na temat biologii roślin, znaczenia bioróżnorodności, zasad uprawy ekologicznej i innych tematów związanych z przyrodą.
 - **Prace praktyczne w ogrodzie:** Możliwość uczestnictwa w pracach pielęgnacyjnych i hodowlanych w ogrodzie, takich jak sadzenie, podlewanie, pielęgnacja roślin. Uczestnicy mogą nauczyć się praktycznych umiejętności ogrodniczych i zrozumieć procesy roślinne.
 - **Działki edukacyjne:** Przydzielenie działek ogrodniczych lub części sadu lokalnym szkołom lub grupom, które mogą je uprawiać, ucząc się jednocześnie o rolnictwie ekologicznym i odpowiedzialnym zarządzaniu zasobami naturalnymi.
3. **Wykorzystanie zasobów sadu:**
 - **Organizacja zbiorów owoców i ziół przez społeczność lokalną lub wolontariuszy:** Zapraszanie lokalnej społeczności i lokalnych wolontariuszy do pomocy przy pielęgnacji i zbiorach w sadzie, co może zwiększyć zaangażowanie społeczności lokalnej i poczucie wspólnoty.
 - **Robienie przetworów:** Zebrane owoce mogą być wykorzystane do produkcji przetworów, soków, dżemów czy innych produktów spożywczych.

- **Warsztaty kulinarne:** Organizacja warsztatów kulinarnych, podczas których uczestnicy, takie jak uczniowie gastronomii, mogą uczyć się przygotowywania potraw i przetworów z owoców zebranych ze sady.
- **Rozprowadzanie owoców:** Dystrybucja owoców wśród lokalnych mieszkańców lub instytucji charytatywnych jako darmowe produkty spożywcze.
- **Organizacja sprzedaży owoców i wykonanych przetworów na lokalnym rynku, lub lokalnych restauracjach,** co może być źródłem dodatkowych dochodów dla projektu sadu miejskiego.
- **Kosmetyki naturalne:** Wykorzystanie ziół i innych naturalnych składników zebranych z sady do produkcji kosmetyków naturalnych, takich jak mydła, olejki czy kremy.

4. Kultura w przestrzeni:

- **Wystawy sztuki:** Organizacja wystaw rzeźb lub instalacji, które są ciche i nie generują hałasu.
- **Teatr plenerowy:** Organizacja spektakli teatralnych, które są dostosowane do warunków plenerowych i nie generują hałasu.
- **Nocne obserwacje astronomiczne:** Organizacja nocnych sesji obserwacji gwiazd, gdzie specjalne lunety i teleskopy pozwalają na ciche podziwianie nieba nocnego i edukację astronomiczną.
- **Plenery malarskie i fotograficzne:** Organizacja sesji malarskich i fotograficznych, które zachęcają uczestników do tworzenia sztuki inspirowanej przyrodą i krajobrazem sady.
- **Targi zdrowej żywności:** Organizowanie targów, na których lokalni producenci mogą sprzedawać swoje produkty, takie jak owoce, warzywa, miody czy przetwory, promując zdrowy styl życia i wspierając lokalną gospodarkę.

5. Budowanie społeczności i integracja:

- **Spotkania międzypokoleniowe:** Organizowanie spotkań, podczas których dzieci, młodzież i seniorzy mogą wspólnie uczestniczyć w różnorodnych aktywnościach, takich jak spacerowanie, sadzenie roślin, czy czytanie na łonie natury.
- **Pikniki rodzinne i międzypokoleniowe:** Spotkania skierowane do rodzin oraz różnych grup wiekowych, które mają na celu budowanie więzi między pokoleniami. Oferowanie aktywności dostosowanych do różnych grup wiekowych, takich jak gry i zabawy
- **Pikniki ekologiczne:** Spotkania dedykowane ochronie środowiska i ekologii, podczas których uczestnicy mogą brać udział w akcjach sprzątania terenu, sadzenia drzew czy budowania hoteli dla owadów. Pikniki te mogą także edukować na temat zmian klimatycznych i sposobów ich przeciwdziałania.
- **Pikniki sąsiedzkie:** Organizacja pikniku, który będzie okazją do bliższego poznania sąsiadów. Można zachęcać do wspólnego przygotowania potraw, dzielenia się przepisami i degustacji lokalnych specjałów.

6. Zdrowie psychiczne i fizyczne, terapia:

- **Kąpiele leśne (shinrin-yoku):** Zanurzenie się w atmosferze lasu poprzez świadome i relaksacyjne spacerowanie, słuchanie ptaków, wąchanie kwiatów i dotykanie liści
- **Hortiterapia (terapia ogrodnicza):** Polega na aktywnym uczestniczeniu w pracach ogrodniczych, takich jak sadzenie, przycinanie, podlewanie, zbieranie owoców i ziół.
- **Mindfulness i medytacja:** Skupienie uwagi na chwili obecnej, poprzez świadome oddychanie i obserwację otoczenia, skupienie uwagi na dźwiękach i zapachach sadu.
- **Joga i ćwiczenia rozciągające:** Ćwiczenia fizyczne wykonywane na świeżym powietrzu wśród roślinności. Wykorzystanie naturalnych powierzchni, takich jak trawa, do rozciągania i relaksacji.

- **Obserwacja przyrody:** Spędzanie czasu na obserwacji roślin, ptaków i innych zwierząt w sadzie. Możliwość prowadzenia dzienników obserwacyjnych.
- **Relaksacja sensoryczna:** Używanie różnych zmysłów do doświadczenia spokoju sadu, takich jak słuchanie ptaków, dotykanie liści, obserwacja roślin.

Potencjalni interesariusze

Biorąc pod uwagę wyżej określone funkcje i sposoby wykorzystania, możemy wyróżnić następujących potencjalnych interesariuszy, których warto włączyć w dalsze rozmowy o zagospodarowaniu sadu. Są oni podzieleni z perspektywy ich potencjalnego zaangażowania: tworzenie i animacja aktywności w sadzie lub uczestniczenia w nich.

Animatorzy aktywności

- **Nauczyciele:** Organizacja lekcji przyrody, warsztatów terenowych i wycieczek edukacyjnych. Organizacja wykładów, spotkań z ekspertami i projektów badawczych.
- **Ekolodzy i aktywiści:** Osoby zaangażowane w pikniki ekologiczne i akcje ochrony środowiska.
- **Biolodzy i botanicy:** Prowadzenie warsztatów, lekcji otwartych i projektów badawczych.
- **Ornitolodzy:** Organizacja sesji obserwacyjnych i warsztatów dotyczących ptaków występujących w sadzie, nauka rozpoznawania gatunków i ich roli w ekosystemie sadowym.
- **Astronomowie:** Prowadzenie nocnych obserwacji astronomicznych i edukacyjnych sesji na temat astronomii.
- **Geolodzy:** Prowadzenie warsztatów i wykładów na temat geologii lokalnej i jej związku z ekosystemem sadu.
- **Entomolodzy:** Prowadzenie warsztatów dotyczących roli owadów zapylających i innych korzystnych dla ekosystemu sadowego gatunków owadów.
- **Uczniowie kierunków przyrodniczych, architektury krajobrazu i gastronomii:** Prowadzenie lekcji otwartych, warsztatów i zajęć praktycznych.
- **Uczniowie kierunku psychologii:** Prowadzenie lekcji otwartych, warsztatów i zajęć praktycznych.
- **Artyści, twórcy, animatorzy kultury:** Organizacja plenerów malarskich, fotograficznych, wystaw sztuki i innych cichych wydarzeń kulturalnych.
- **Terapeuci:** Organizacja sesji terapii sensorycznej, hortiterapii, mindfulness i kąpieli leśnych.
- **Sportowcy, trenerzy, lokalne kluby i grupy rekreacyjne, instruktorzy jogi:** Wykorzystanie terenu sadu do organizacji zajęć fitness, biegów terenowych czy treningów sportowych.
- **Lokalne stowarzyszenia i organizacje społeczne:** Organizacja wydarzeń integracyjnych, edukacyjnych i kulturalnych, wsparcie prac społecznych związanych z pielęgnacją i ochroną sadu, oraz inicjatywy wspierające lokalne społeczności i działania proekologiczne.
- **Wolontariusze:** Pomoc w pielęgnacji sadu, organizacji wydarzeń i zbiorach owoców. Zaangażowanie w działania ekologiczne, edukacyjne i integracyjne.

Użytkownicy sadu i uczestnicy aktywności

- **Rodziny i indywidualni użytkownicy:** Osoby korzystające z relaksacji sensorycznej poprzez słuchanie ptaków, dotykanie liści i obserwację roślin.
- **Młodzież i dzieci:** Uczestnictwo w edukacyjnych warsztatach, lekcjach otwartych oraz działaniach ekologicznych.
- **Uczniowie i przedszkolaki:** Uczestnictwo w zajęciach edukacyjnych i praktykach ogrodniczych.
- **Seniorzy, podopieczni Domu Pomocy Społecznej:** Mogą brać udział w hortiterapii, relaksie i edukacyjnych aktywnościach, a także wspierać pielęgnację sadu.

- **Osoby szukające relaksu i terapii:** Uczestnicy kąpeli leśnych, sesji hortiterapii, mindfulness i medytacji.
- **Miłośnicy teatru:** Osoby biorące udział w spektaklach plenerowych.
- **Astronomowie amatorzy:** Uczestnicy nocnych obserwacji astronomicznych.
- **Amatorzy ornitologii:** Osoby interesujące się ptakami mogłyby uczestniczyć w specjalnych wydarzeniach obserwacyjnych dotyczących ptaków w sadzie.
- **Lokalna społeczność:** Mieszkańcy uczestniczący w targach zdrowej żywności i innych wydarzeniach kulturalnych.
- **Miłośnicy fitnessu:** Osoby uprawiające jogę i ćwiczenia rozciągające na świeżym powietrzu.
- **Obserwatorzy przyrody:** Osoby spędzające czas na obserwacji roślin, ptaków i innych zwierząt w sadzie.

Zarządzanie i wsparcie z perspektywy potencjalnych interesariuszy

Efektywne zarządzanie sadem wymaga zaangażowania różnych interesariuszy, którzy mogą wnieść istotne wsparcie logistyczne, finansowe i organizacyjne. Poniżej przedstawiamy kluczowych interesariuszy, którzy mogą odegrać ważną rolę w zarządzaniu i wspieraniu działań w sadzie. Włączenie tych grup w zarządzanie sadem zapewni wszechstronne wsparcie i pomoże maksymalnie wykorzystać potencjał tego miejsca.

- **Urzędnicy miejscy:** Koordynacja działań związanych z zagospodarowaniem sadu, wsparcie logistyczne i finansowe. Koordynatorzy projektów współpracują z interesariuszami, tworząc harmonogramy, organizując spotkania i monitorując postępy. Rekrutacja osób, instytucji, organizacji - animatorów działań w sadzie. Promocja.
- **Centra kultury i ośrodki zdrowia:** Współpraca w organizacji wydarzeń kulturalnych i zdrowotnych.
- **Lokalne restauracje i rynki:** Odbiorcy produktów i przetworów z sadu.
- **Organizacje charytatywne:** Instytucje dystrybuujące owoce i przetwory wśród potrzebujących.
- **Firmy ogrodnicze:** Wsparcie w pracach pielęgnacyjnych i edukacyjnych.
- **Media lokalne:** Promowanie wydarzeń sadowych oraz inicjatyw edukacyjnych i ekologicznych poprzez media lokalne.

DALSZE KROKI PRACY NAD SPOŁECZNYM ZAGOSPODAROWANIEM SADU

Obecne konsultacje stanowiły początek prac grupy Młodych Ambasadorów Klimatu (MAK) i Młodzieżowej Rady Miasta (MRM) nad nową koncepcją zagospodarowania sadu. W kolejnych etapach naszej pracy skupimy się na dalszym dialogu i partycypacji społecznej, aby upewnić się, że planowane inicjatywy odpowiadają na rzeczywiste potrzeby mieszkańców. Naszym celem jest również określenie skutecznych metod wdrożenia zaproponowanych rozwiązań. Poniżej przedstawiony jest wstępny plan dalszych kroków.

7. **Zebranie sugestii i komentarzy do raportu od uczestników konsultacji:** Przesłanie raportu do wszystkich uczestników konsultacji z prośbą o uwagi, sugestie i komentarze. Organizacja spotkania lub wideokonferencji w celu omówienia otrzymanych feedbacków.
8. **Opublikowanie raportu:** Wprowadzenie niezbędnych poprawek na podstawie zebranych sugestii. Publikacja ostatecznej wersji raportu na stronie internetowej miasta oraz w mediach społecznościowych partnerów.
9. **Opracowanie planu dalszych konsultacji:** Stworzenie harmonogramu kolejnych spotkań konsultacyjnych z lokalną społecznością. Określenie tematów i celów poszczególnych konsultacji.

10. **Organizacja warsztatów projektowych:** Zaproszenie lokalnych mieszkańców, ekspertów i przedstawicieli organizacji do udziału w warsztatach. Praca w grupach nad konkretnymi aspektami zagospodarowania sadu, takimi jak infrastruktura, programy edukacyjne, działania integracyjne czy zarządzanie przestrzenią.
11. **Przeprowadzenie badań i analiz:** Realizacja badań dotyczących potrzeb i oczekiwań lokalnej społeczności w kontekście zagospodarowania sadu, a także analiza technicznych i finansowych możliwości wdrożenia proponowanych rozwiązań.
12. **Opracowanie szczegółowego planu zagospodarowania:** Na podstawie wyników warsztatów projektowych, stworzenie szczegółowego planu zagospodarowania sadu. Konsultacja planu z ekspertami i przedstawicielami lokalnej społeczności.
13. **Poszukiwanie źródeł finansowania:** Identyfikacja potencjalnych źródeł finansowania, takich jak fundusze dla organizacji pozarządowych, budżet obywatelski, dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego, sponsorzy prywatni itp. Przygotowanie wniosków o dofinansowanie i inne niezbędne dokumenty.
14. **Wdrożenie pilotażowych działań:** Realizacja wybranych działań pilotażowych, które pozwolą na przetestowanie wypracowanych rozwiązań. Monitorowanie i ocena efektów pilotażu.

Autorka raportu:

Agnieszka Gołębiowska

Koordynatorka ds. młodzieży
i projektów kreatywnych
w Urzędzie Miejskim w Koninie

Koordynatorka projektu
Młodzi Ambasadorzy Klimatu
i koordynatorka działań młodzieży